

ప్రేక్షకలూకం విస్తరించిన తరువాత చిత్రనిర్మాతలు తమ పాతపద్ధతులకే కట్టుపడి ఈ ప్రేక్షకులలోకాన్ని తృప్తికరించటానికిలేదు. అందుచేత చిత్రనిర్మాతలు కథలు రాసుకునేటప్పుడూ, సంభాషణలు రాసుకునేటప్పుడూ “వేలిముద్రల” వాళ్ళని మనసులో ఉంచుకోక తప్పటంలేదు. ఇవాళ దెబ్బతినే ప్రతి చిత్రంలోనూ ఈ రెండు లక్షణాలూ లోపించటం మనందూడవచ్చు: (1) శిల్ప సౌష్ఠ్యం—కళ్ళకు హాయిగా ఉండే ఫోటోగ్రఫీ, చెవికి హాయిగా ఉండే సౌండు, మంచిదుస్తులూ నెటింగులూ, కమ్మని పాటలూ—లోపించటం, (2) కథ “వేలిముద్రల” వాళ్ళకు సుఖంగా అర్థం కాకపోవటం.

దీన్ని బట్టి వైరెండు విషయాలకూ మధ్య పైకి కనిపించినంత వైరుధ్యం లేదనీ, ఈ రెండూకూడ ఒకే కారణంవల్ల—చిత్రనిర్మాతలమధ్య పోటీ వల్ల— ఏర్పడ్డవేననీ మనం ఊహించుకోవచ్చు. అంతమాత్రం చేత ఈ వైరుధ్యం తుడిచిపెట్టుకుపోతుందని ఆనుకోవవసరంలేదు. దాని ఫలితం కొంతవరకు కనిపిస్తూనే ఉంది. శిల్పానికి కథకూ

ఉండవలసిన సన్నిహిత, సజీవ సంబంధం మన చిత్రాలలో మృగ్యమవుతోంది. పాత్రలకూవాటి భావాలకూ, ఫోటో గ్రఫీ కి కథ యొక్క “మూడ్”కూ, సన్నివేశాలకూ వాటి వెంటవుండే పాటలకూ, కథకూ నెటింగులకు ఏమీ సంబంధం లేకుండా పోతోంది. అంతో ఇంతో బాగా నడుస్తున్న చిత్రాలలోనే ప్రేక్షకులు ఈ అసందర్భాలను పట్టుకోగలుగుతున్నారు. ఇలాపట్టుకోగలవారి సంఖ్య ఈనాడు తక్కువగా ఉండవచ్చు. కాని వీరిసంఖ్య పెరుగుతున్నది. వీరి ప్రభావం “వేలిముద్రల” వాళ్ళమిరికికూడా ప్రసరిస్తోంది. కాని ఈ అసందర్భాలను సరిచేసుకునేటందుకు చిత్రనిర్మాతలు చేయవలసిన కృషితేలికైనదికాదు. వారి దృష్టమూ, టెన్నీషియనుల దృష్టమూ పూర్తిగా మారిలేనేగాని ఈ అసందర్భాలపోవు. ద్వారపారపోటీ విధానంలోనే మార్పురావాలి. లేనట్లయితే ప్రేక్షకులనుగురించి చిత్రనిర్మాతలు అప్రయత్నంగా ప్రకటించే వైఖరులమధ్యగల వైరుధ్యం నానాటికీపెరిగి చిత్రాల మీద ఇంకా పెద్దజెబ్బ తీస్తుంది.

అలవాటు

గుంటుపల్లి రాధాకృష్ణమూర్తి

కాఫీ తాగకపోతే తలనొప్పి వట్టుకు వేధిస్తుంది. బండి నడవదు. కొందరికి కాఫీ తాగితేనేగాని విరేచనంకాదు. కొందరికి కాఫీ పక్కమీదికి వస్తేనేగాని అసలు కళ్లు తెరువబడవు.

కాఫీ నేవించిన తరువాత వెంటనే సిగరెట్లు ఉండాలి. అది ఏదో ఒకరకం కాదు. లింఛె గారే తినాలి, తాగితే స్లేయర్స్ తాగాలి. సిగరెట్లు మజా రక్షికట్టాలంటే కాస్త చెక్కపాడి ఉండాలి. తాంబూలం అయితే మరీ మంచిది. ఇవన్నీ అయాక ఒకాయనకు ఒక చిటికెడు నశ్యం వీలిస్తేనేగాని ప్రాణం కుదుటపడదు లేకపోతే నెమరువెయ్యటానికి పొగాకు.

సిగరెట్లు దొరకకపోతే నాలుగు మైళ్ళూ నడిచి, అణా సిగరెట్లుకు పావలా అయినా

నసుర్పించుకుని తాగితేనే మనస్సు స్థిమితపడుతుంది. అలవాటు అంటే అది!

మా పొరుగింటాయన దాశరథీశతకం ప్రారంభించటం చూసి ఫుండాఫీసు జవాబు నాలుగో గంట కొడతాడు. సీత భోజనానికి కూచున్నదంటే వైమ్ భారంగా పడి. ఆవిడని చూచి గడియారం దిద్దుకోవచ్చు.

అలవాటు గడియారాన్ని మించిన గడియారం. గడియారాలు తప్పుపోవచ్చునుగాని, అలవాటులో ఎన్నడూ పొరపాటు రాదు.

అలవాటు అంటే మనకు వెంటనే స్ఫురించేది దురలవాట్లే. అసలు అలవాటు అనేది మంచిదా? చెడ్డదా? అలవాటు మనిషిలో ఏర్పడిన ఒక ప్రకృతి. ప్రత్యక్షంగా ఇది మంచిదీ కాదు

చెడ్డదీకాదు. కానీ దీని పర్యవసానాలలో మాత్రం మంచి చెడుగులు ఉంటాయి. వీటినిబట్టే మనం మంచి అలవాట్లనీ, చెడ్డ అలవాట్లనీ విభజించుకోవటం.

ఒక్కొక్కప్పుడు అలవాటు ప్రాణం తర్వాత ప్రాణం అంతటిది. ఆరోగ్యాన్ని కాపాడటంలో అలవాటును మించినదేదీ లేదు.

మనిషి శీలమీద అలవాట్ల ప్రభావం ఇంతా అంతా కాదు ఘోరికంగాగానీ, మానసికంగా గానీ మార్పు తేవాలంటే, అలవాటే తీసుకు రావాలి. ముఖ్యంగా ఇది పిల్లలలో స్పష్టంగా కనబడుతుంది.

అలవాటు ఏర్పడడం అతి సులభం. అది వృద్ధిపొందడమూ చాలా సులువే. అలవాటు ప్రకృతిలో ఒక భాగం అయిపోతుంది. ఏర్పడిన అలవాటును తప్పించుకోవటం ఎంత కష్టమో మనకందరికీ బాగా తెలుసు. అందుకనే అలవాటు రెండో ప్రకృతి అన్నారు.

అలవాట్లు ఏర్పడడం చాలా తమాషాగా ఉంటుంది. కొన్ని పుట్టుకతో చేపస్తాయి. కొన్ని తరువాత పరిస్థితులవల్ల పట్టుబడతాయి. ఆవి ఒక్కొక్కప్పుడు మనకు తెలికుండానే మనలో భాగమై మార్పుంటాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు అవి ఎలా ఏర్పడ్డదీ మనకు స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉంటుంది.

పొగత్రాగే ప్రతిమనిషికీ తనకు ఆ అలవాటు ఎట్లా అయిందో తెలుసు. దాని వెనకాల ఒక తమాషా కథ ఉండవచ్చు. ఒకరోజు కాలేజీ టీ పార్టీలో మిత్రుల ప్రోద్బలంవల్ల, నలుగురూ కాలుస్టుంటే తను, దేబె మొహంపేసుకు కూచోటం నామోషీ అనిపించో, కేవలం అది ఎట్లా ఉంటుందో చూద్దాం అనే సరదాకో తొలిసారి ధూపమాఘ్రూపయామి అని ప్రారంభించాడు. మర్నాడూ సరదా . తరువాత ఇహ అదే అలవాటు. మధ్య ఎవరో శ్రేయోభిలాషి నయానా భయానా చేసిన హితోపదేశంమూలాలన అతను ఒక రహస్యం కనుక్కున్నాడు. ఆ అలవాటుకు ఉద్వాసన చెప్పటం తన చేతిలోలేని విషయం అని.

అయితే, మనిషి అలవాటుకు వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించలేదా అంటే అది ఆ వ్యక్తిలో ఉంది.

మనిషి నిజంగా ఒక దురలవాటును తప్పించుకోవాలని సంకల్పించుకుంటే ఆతల్లి వీదీ అడ్డదు. మనిషికి ఆ నైతికబలంలేకపోవటంవల్లనే తాగుడు మొదలైన దురభ్యాసాలనుంచి తప్పించుకోలేక పోతున్నాడు.

వెనకటికి ఇంగ్లాండులో ఒక ప్రసిద్ధిచెందిన డాక్టరు ఉంటేవాడు. ఆయనకు తీరిక ఏమాత్రం ఉండేదికాదు. ఎలాగైనా ఒకసారి సతీసమేతంగా స్వగ్రామానికి వెళ్ళి ఖులాసాగా ఒక ఆదివారం గడిపి రావాలనుకున్నాడు. తీరా వాళ్ళు బయల్దేరి అక్కడికి వెళ్ళేసరికి కారుమబ్బులూ, జోరు వర్షాలూవచ్చినై. ఆ వాతావరణంలో అతనికి ఆస్త్మా అటాక్ వచ్చింది. కొన్నిరోజులు గడిచిన తర్వాత, మళ్ళీ ఒక ఆదివారం స్వగ్రామానికి ప్రయాణం వెట్టుకున్నాడు. ఆ రోజు కారు మబ్బులూ జోరువర్షాలూ లేకపోయినా ఆయనకు మళ్ళీ ఉబ్బసం జబ్బువచ్చింది.

ఇలాంటిదే మరోతమాషా. ప్రేయసి సిగలో ఇరికిన గులాబీపువ్వు లావణ్యాలు పరిమళాలూ ప్రియుడిలో మనోవికారాన్ని కలిగించి, అతనికి కొద్ది నిమిషాలసాటు స్మృతితప్పించేవిట. ఆరా తీస్తే దీనికి కారణం ఒకరోజు సాయంత్రం బీబి వొడ్డన ప్రేయసి ప్రియులు కూర్చుని ఉండగా, ఒక పెద్దశబ్దమూ తరువాత పెడబొబ్బలూ కొండ కేకలూ వినిపించాయనీ, ఆ రోజు ఆమె సిగలో గులాబీపూలు పెట్టుకుందనీ తెలిసింది. అప్పటినుంచీ ప్రేయసిసిగలోని గులాబీపువ్వునూ, బీబివొడ్డనూ సాయంసంధ్యనూ, చూస్తే అతనిలో పూర్వాయ భవాలు మెదిలి మనస్సు ఆస్పత్ర చెంచేది.

దీనిని 'కండిషన్డ్ రిస్లెక్స్' అంటారు. అలవాట్లూ దాదాపు ఇటువంటివే. ఇవి ఏర్పడడటానికి పరిసర పరిస్థితులు ఎంతైనా తోడ్పడుతాయి. ఇవి అందరిలోనూ సులభంగా ఏర్పడవు. ఎక్కువ తెలివి తేటలుగల వ్యక్తులలో ఇవి త్వరగా సులభంగా ఏర్పడతాయని రుజువైంది

ఆకలితో నకనకలాడుతున్న కుక్క ఎదట కొంచెం దూరంలో మాంసం ముక్క ఉంచి, దానితోసహా ఒక గంటను వాయిస్తే కుక్క నోటిలో లాలాజలం ఊరుతుంది. జీర్ణకోశంలో కూడా ఇతర ద్రవాలు ఊరుతాయి. ఈవిధంగా కొన్నిరోజులు చేసినతర్వాత, మాంసం ముక్క

చూపించకుండా గంటమాత్రమే కొట్టినా కుక్క జీర్ణాశయంలో ద్రవాలు మామూలుగానే ఊరుతాయి. కుక్క ఆహారానికి గంటకూ జతపరచుకుని ఒక సంబంధాన్ని కలిపించుకున్నది. తరువాత ఆహారాన్ని గంటకూ విడదీసినా పాతనం బంధపు జ్ఞాపకంవల్లనే గంటవినన్నింత మాత్రానికే ఆ మాంసం ముక్కను చూసిన ప్రభావం కలుగుతుంది.

అంతెందుకూ వీధిలో వెళ్తున్న హోటల్లో ఉన్న జాంగ్రీనో, పకోడీలనో చూస్తే మనకు నోరూరుటంలేదు? ఇప్పుడు మనం అవి చూడకుండా ఊరికే ఊహించుకుంటేనే నోరూరుతుంది.

కోడి కూత కూయకపోయినా, నిద్ర మెళుకువ వచ్చేస్తుంది మామూలు వేళకే. గడియారం గంటకొట్టకపోయినా, టైముకు ఆకలి అయితీరుతుంది. లోపల ఆత్మారాముడు అన్నానికి ఆలమటించి గంతులు వేస్తాడు. బోజనానంతరం తాంబూలం తయారుగా ఉండాలి. ఈ వరస గమక తపిస్తే, విచ్చెత్తినట్టు అదేదో మాదిరిగా ఉంటుంది.

ఇలాగే నిద్ర. రాత్రి మామూలువేళకు కళ్లు మూతలు పడిపోతాయి. దాన్ని తప్పించటం చాలాకష్టం.

వేళకు ఆకలి కావడం, వేళకు నిద్రరావడం ఇవూ తాళలేకపోవడం మంచి ఆరోగ్యాన్ని సూచిస్తాయి. ఇలాగే ప్రతీ విషయంలోనూ ప్రార్థన నిద్రలేచినప్పుట్టుంచీ మళ్ళీ రాత్రి కళ్లు మూసుకునేదాకా అర్చి అలవాటే మనిషి, మనిషి ఆరోగ్యం అలవాట్లయిన ఆధారపడి ఉన్నది. మనిషి జీవితం అలవాటుకు ఆంకితం

అలవాటు ఆరోగ్యాన్ని సూచించే మీటరు. ఇది ఆరోగ్యాన్ని కాపాడే టాకిక్యుకూడా. అలవాట్లు పాటిస్తే ఆరోగ్యం “క్లి” ఇచ్చిన గడియారంలా నడిచిపోతుంది. లేకపోతే ఎక్కడో ఒకచోట కుంటుపడుతుంది. దానికి మళ్ళీ అలవాటు అనే “క్లి”మీద శ్రద్ధవహించి మరమ్మత్తు చెయ్యాలి.

చాలామంది “ఈమధ్యనొత్తిగా నిద్రపట్టటం లేదు” అని రిపోర్టు చేసేవారైనా మనం రోజూ చూస్తూనే ఉంటాం. ఇలాగే కొందరికి విరేచనం సరిగా కాదనేబాధ. కొందరికి తిన్న అన్నం

బాగా అరగకపోవడం మనిషి దైవం దిన కార్యక్రమంలో ఏదైనా మారుపువస్తే ఆ మారుపుకు అలవాటు పడేదాకా ఇటువంటి బాధలు కలుగుతాయి.

కొన్ని అలవాట్లు మనిషిని భౌతికంగానూ, నైతికంగానూకూడా కృంగిస్తాయి మధ్యపానం వల్ల ఎన్నికాపరాలు కూలిపోలేదు? ఇటువంటివే నల్లమందు, గంజాయి మొదలైనవికూడా. మనిషి సారాయితాగి, మైమరచిపోతాడు. ముక్కాపీలుస్తుంటే ఆతనికి స్వర్గం బెత్తెడు ఎడంలో మాత్రమే ఉన్నట్లునిస్తుంది. నల్లమందు అలవాటు కలమనిషికి లోకమే అక్కలేదు. అతనూ ఆతని ప్రపంచమూవేరు. ఇటువంటి అలవాట్లకు మనిషి గురి కావటానికి కారణం ముఖ్యంగా కష్టాలు. మన స్థిమితం చిక్కక, వికలాంతరంగుడైన మనిషి తనస్థితిని మర్చిపోవటానికి ప్రయత్నిస్తాడు ఇది సంజీవీలా అతనిచేతికి చిక్కుతుంది. తాత్కాలికంగా ఆనందం కలిగినట్లు అనిపిస్తుంది. అది తప్పించుకోలేని అలవాటు అయిపోతుంది. వీలైతే తనతల తాకట్టు పెట్టిఅయినా వీటిని పొందటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. అయితే ఆ మత్తునుంచి తేరుకున్న తరువాత, ఆనిషా అయిపోయిన తర్వాత ఆమజా అంతరించిన తర్వాత అతని నైతిక దౌర్బల్యానికి విచారపడతాడు తననుచూస్తే తనకే భయంపేస్తుంది.

ఒకవైపు ఇటువంటి అలవాట్లూ. మరొకవైపు ప్రాణాపదమైన అలవాట్లూ. అయితే అలవాటుకు తనకు ప్రయోజనకరంగా ఉపయోగించుకోటం మనిషి చేతిలోఉంది.

అభ్యాసం కూసువిద్య, అభ్యాసంవల్ల మనం ఆరోగ్యాన్ని తీర్చి దిద్దుకోవచ్చు. ప్రాణాయామంపట్టి కూర్చున్న యోగిపుంగవులు బ్రతక గలిగింది అభ్యాసంవల్లనే.

వేడి పాలుతాగి పడుకుంటే బాగా నిద్ర పట్టొందనీ, మంచినీళ్లు ఎక్కువగా తాగితే చక్కగా జీర్ణం అయిందనీ, ఆకలికరలు తింటే మలబద్ధకమే మటుమాయమైందనీ, ఇలాంటి విషయాల మనం తరుచు వింటూంటాం. ఇవి ప్రతిమనిషీ ఆచరించగల అలవాట్లని చాలామందికి తెలుసు. ఇటువంటి చిన్నచిన్న విషయాలకు అలవాటు దివ్యోపధం అంటే అతిశయోక్తికాదు